

TANULSÁGOS MUNKABALESETEK

– válogatás a munkavédelmi hatóság által vizsgált balesetekből –

Mérgezés beszállásos munkavégzés során

A baleset napjának reggelén a munkáltató csoportvezetője közölte a tartályosok csoportvezetőjével, hogy a napi feladat a felső búvónyílásos, folyadék szállítására alkalmas vasúti tartálykocsi T-leeresztő idomának leszerelése és nyomáspróbájának végrehajtása. A tartályosok csoportvezetője mellé segítőnek az egyik tartálylakatos munkavállaló lett beosztva. A tartálykocsi tartálya az iratai alapján tisztított volt, amelyben előzőleg pentánt szállítottak. A tartályt a mosás helyszínén nitrogénnel töltötték fel. Ez utóbbi információ a munka megkezdése előtt nem állt rendelkezésre. A tartályosok csoportvezetője a korábbi tapasztalatai alapján arra következtetett, hogy a tartály leeresztő szelepét ellenőriznie kell a tartályon belül. A tartály oldalán lévő „beszállási engedély tartály belsejébe lépésre” elnevezésű dokumentum ki volt töltve, de a mérések rovatban nem szerepelt semmi. A dokumentumon jelölve volt, hogy „gereinigt / tisztítva”, illetve „leer / üres”. A tartályosok csoportvezetője felmászott a tartály tetejére és felnyitotta a dőmfedelelet. Különböző szagot nem érzett és a figyelmeztetések ellenére, melyet többen is megtettek, hogy „Nincs mérve a tartály!”, beszállt a tartályba. A tartályosok csoportvezetője a tartályba való beszállás során nem viselte az előírt egyéni védőeszközöket, amely következtében a tartályban rosszul lett.

A baleset helyszíne (munkavédelmi hatóság felvétele)

Mivel a tartályosok csoportvezetője nem válaszolt a tartálylakatos munkavállaló kérdéseire, ezért a tartálylakatos a tartály tetejére sietett, és látta, hogy kollégája rosszul van. A rosszulletről szólt a környezetében álló kollégáinak és majd munkatársa segítségére sietett a tartályba, azonban a beszálláshoz és a mentéshez szükséges egyéni védőfelszerelések nélkül. A tartálylakatos szintén rosszul lett. A mentésben történő járatlanság és gyakorlatlanság következtében a többi munkavállaló körében pánik alakult ki. A környezetben állók a

raktárból kértek védőfelszereléseket (testhevederzetet, mentőkötelet, szűrőbetétes gázálarcokat, valamint a friss levegős készüléket) a mentéshez.

A tartályos csoportból két munkavállaló is a tartály tetejére sietett, de nem várták meg a mentéshez szükséges felszereléseket, hanem bemásztak a tartályba. Az egyik munkavállaló rosszul lett, elesett a tartályban és beütötte a fejét. Egy további munkavállaló, már a raktárban kért mentésre szolgáló eszközökkel és a szűrőbetétes gázálarccal rohant vissza a tartályhoz. A tartály tetején látta, hogy testvére rosszul lett a tartályban, ezért beszállt a tartályba menteni egy szűrőbetétes gázálarcban, amely beszállásos tevékenység esetén tiltott felszerelés. A csoportvezető utasítására alulról a leeresztő csonkon keresztül „préslevegőt” fúvattak be a tartály szellőztetésére. A mentők megérkezése után a tőlük kapott oxigénpalackot/maszkot a bent lévő kollégák arcához szorítva lélegeztették őket.

A baleset helyszíne (munkavédelmi hatóság felvétele)

A kikerülő katasztrófavédők a csoportvezető segítségével a tartályban lévő munkavállalókat kiemelték a tartályból. A tartályba másodikként beszálló tartálylakatost a mentést követően nem sikerült újraéleszteni. A tartályosok csoportvezetője eszméletlen, egy további munkavállaló pedig zavart állapotban volt. Állapotukat a mentők életveszélyesnek minősítették.

A munkavédelmi hatóság megállapításai:

- A beszállásos tevékenység a tartályos csoportnál napi szintű feladat volt. A napi feladat elvégzéséhez szükséges egyéni védőeszközöket a tartályos csoport munkavállalói személyre szólóan nem kapták meg, azokat „szükség szerint” vételezték a raktárból.
- A munkáltató rendelkezett érvényes Munkavédelmi Szabályzattal, amelyben szabályozták a beszállással végzett tevékenységek előírásait, többek között a magyar szabvány előírásainak

megfelelő „Beszállási Engedély” készítésének módját, a beszállásos tevékenység kivitelezésének módját, valamint a beszállásos tevékenységeknél viselendő egyéni védőeszközök, felszerelések felsorolását. Ezt a szabályzatot munkabiztonsági szakember állította össze.

- A munkavállalók a munkavégzéshez nem a fent megnevezett beszállási engedélyt kapták, hanem a külföldi „anyavállalat” által alkalmazott uniformizált munkautasítást. Ez az utasítás nem nevezte meg, hogy ki és milyen célból, milyen feladattal, milyen előírásokat betartva mehet be egy tartályba. A beszállási engedély kiadása formális volt. Ezt az engedélyt több mint egy éve használták, mert az irattárban nem volt a munkáltató Munkavédelmi Szabályzata szerinti, jogszabályi előírásoknak is megfelelő beszállási engedély, melynek megőrzési ideje 1 év volt, saját szabályozásuk szerint.
- A tartálycsoportban dolgozók részt vettek elméleti munkavédelmi oktatáson. Gyakorlati oktatás, valamint mentésre vonatkozó gyakorlati oktatás - a tanúvallomások alapján - nem történt. A tartálylakatos nem kapott a beszállásos tevékenységről elméleti oktatást sem. A gyakorlati oktatások tematikáját munkabiztonsági szakember állította össze, az oktatás végrehajtását utasítás keretében szabályozták, de végrehajtásáról dokumentum nem készült.
- A baleset bekövetkezésében szerepet játszó tartálykocsin lévő T-idom szereléséről egyértelmű technológiai utasítást a munkáltató bemutatni nem tudott, így nem dönthető el, hogy a tartályosok csoportvezetőjének be kellett-e mennie a tartályba.
- A tartály légtérének oxigén tartalmának és egyéb veszélyes gáz tartalmának mérése nem történt meg. A gyakorlat és a „Beszállási engedély” alapján a folyadékot szállító, szállított kocsiknál ez a rész nem kitöltendő. A „nitrogénnel öblítve” rész nem volt bekarikázva.
- A munkáltató rendelkezett munkautasításokkal, amelyek a külföldi „anyavállalat” által kiadott technológiai utasítások magyar nyelvű fordításai. Ezek munkavédelmi tartalmát, és megfelelőségét munkavédelmi szakember nem ellenőrizte, elkészítésében nem vett részt.
- A munkáltató kockázatértékelésében a beszállásos tevékenységet és a kapcsolódó munkákat veszélyes technológiának minősítette, de a veszélyes technológiák – a munkavédelmi törvény szerinti – munkavédelmi üzembe helyezése nem történt meg.

A baleset okláncolata:

- A mindennapi beszállásos tevékenységre vonatkozóan a munkavállalók gyakorlati oktatást, valamint mentésre vonatkozó gyakorlati oktatást nem kaptak.
- Nem volt egyértelmű a beszállás szabályozása, ugyanis két utasítás rendszer volt a beszállásos tevékenységre. A munkáltató az „anyavállalat” által használt uniformizált, minden javítandó vasúti kocsira feltett beszállási engedélyt használta és a beszállási engedély kiadása formálissá vált.
- Személyre szólóan nem voltak kiadva a munkáltató Munkavédelmi Szabályzatában a beszállásos tevékenységekre előírt egyéni védőeszközök, azokat a raktárból kellett volna vételezni.
- A munkacsoport nem rendelkezett a mentéshez szükséges felszerelésekkel, azt szükség esetén raktárból vehették fel.
- A munkáltató a tartálykocsin lévő T-idom szerelésére vonatkozó egyértelmű technológiai utasítással nem rendelkezett.
- A tartályosok csoportvezetője a korábbi tapasztalatai alapján úgy döntött, hogy a tartály leeresztő szelepét a tartályon belül ellenőriznie kell.
- A „beszállási engedély tartály belsejébe lépésre” dokumentumon jelölve volt, hogy „gereinigt / tisztítva”, illetve „leer / üres”.
- A tartályosok csoportvezetője a beszálláskor nem viselte a beszállási tevékenységhez előírt egyéni védőfelszereléseket, továbbá nem vitt magával mentő kötelet és jelző kötelet sem.
- A tartályba való beszállást segítő tartálylakatos munkavállaló látva, hogy csoportvezetője a tartályban rosszul lett, azonnal a segítségére segített, de a beszálláshoz, és a mentési

- tevékenységhez szükséges egyéni védőfelszerelések nélkül, így ő is rosszul lett a tartályban.
- Pánik helyzet alakult ki a gyakorlatlanság miatt, volt akik a tartályon kívül segítettek, további 2 munkavállaló viszont bemászott a tartályba védőfelszerelések nélkül.
 - A munkáltató csoportvezetőjének utasítása szerint az ott állók a légvezetékéről a kompresszor levegőt a tartálykocsi leeresztő csomóján keresztül befúvatták, ezzel enyhítették a mérgezések súlyosságát.
 - A kiérkező katasztrófavédők segítségével kiemelték a sérülteket, de a tartálylakatos munkavállalót nem sikerült újraéleszteni.

Munkáltatói intézkedések:

- Rendkívüli elméleti munkavédelmi oktatást tartottak kiemelve a beszállásos munkavégzést és annak kockázatait.
- A beszerzett új védőfelszerelések biztosítása a munkavállalók részére.
- A beszállásos munkavégzésre vonatkozó gyakorlati oktatás megtartása.
- A mentési tervet egyértelműen határozták meg, kiegészítését írták elő, melyen a mentőcsoport személyeit név szerint sorolják fel, feladatok megjelölésével.
- A Munkavédelmi Szabályzat rendelkezéseit megszegő munkavállalók fegyelmi felelősségre vonását kezdeményezték.

Felügyelői intézkedések:

- Tevékenységet felfüggesztő munkavédelmi határozat, amelyben az eljáró felügyelő a munkáltatónál beszállással végzendő munkákat, jogszabályi előírások be nem tartása miatt, mint veszélyes tevékenységet, a szabálytalanság megszüntetéséig, felfüggesztette.
- Munkavédelmi bírság kiszabása, mivel a munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését bizonyítottnak nem tudta megmutatni és ezzel 6 fő munkavállalója egészségét, testi épségét súlyosan veszélyeztette a munkavégzés és a mentés időtartamára, amely 1 fő munkavállaló halálos kimenetelű munkabalesetét eredményezte.

Tanulság:

A munkabaleset nem következett volna be, ha:

- a munkáltató a magyar szabvány előírásainak megfelelő beszállási engedélyt készít munkabiztonsági szakember bevonásával és a beszállásos tevékenység szabályos módját alkalmazza,
- a munkáltató a beszállási tevékenység végzéséhez előírt egyéni védő- és mentőfelszereléseket szerzi be és személyre szólóan mindenki részére biztosította volna a Munkavédelmi Szabályzatában leírt, beszállásos tevékenységekre előírt egyéni védőeszközöket,
- a munkavállalók a mindennapi beszállásos tevékenységre, valamint mentésre vonatkozó gyakorlati oktatást kapnak, mert akkor nem alakult volna ki pánik helyzet.